

Oponentský posudek bakalářské eseje

Veronika Kubínková „**Proměny mediálního obrazu Františka Kupky v českých tištěných médiích**“.

FHS UK, Praha 2012

Vedoucí práce: Doc. Jaroslav J. Alt, ak. mal.

1) Problém vlastního vymezení tématu a smyslu práce

Všeobecně známý nepoměr mezi skutečným významem umělce českého původu Františka Kupky jako zakladatele abstraktního umění a jeho pozdního a často stále ještě i nedostatečného ocenění odbornou i běžnou veřejností se autorka snažila tematizovat zkoumáním proměny mediálního obrazu umělce v třech denících (Mf Dnes, Právo, Lidové noviny) a to v letech 1996, 2001, 2006 a 2011.

Na rozdíl od autorky si ovšem nemyslím, že by se v takto vymezené práci dala zohlednit „složitost a rozporuplnost jeho díla i osobnosti“, které „poskytují prostor pro analýzu nejen samotného autora, ale i vztahu (...) veřejnosti k němu“ (s. 2, znovu opakováno na s. 18). Vcelku jednoznačný badatelský záměr by se okamžitě zkomplikoval o problematiku určení toho, co vlastně tvoří danou „složitost“ a „rozporuplnost“, a jak lze „analyzovat“ daného autora, což jsou otázky zcela jiného charakteru (umělecko-historického, filozofického, estetického, sociologického) než vlastní mediální problematiky.

Zato výběr vlastních novin a zkoumaného období má už zcela zásadní význam, který se mi jeví jako poněkud náhodný. Je možná trochu otázka, zda výběr tří nejčtenějších deníků postihuje zásadní část zájmu o tištěná média, nicméně tato volba je jistě méně problematická než volba konkrétních zkoumaných let. Kritériem bylo vlastně fungování společnosti Anopress (od r. 1996) a léta „kulatého“ výročí narození.

2) Otázka metodičnosti přístupu

Pomineme-li úvod a závěr, rozvrhla autorka svoji práci do tří částí. Teoretická část se poměrně zevrubně věnuje jednak kompilaci života a díla Františka Kupky (13 stran) a jednak zběžné charakteristice masových médií (1,5 strany). Překvapí tu však snaha ztotožnit terminologicky „médiá“ a „masová média“ (s. 15). Tzv. Empirická část (13 stran) předkládá vcelku jasnou metodiku od „identifikace výzkumného problému“, přes „cíl výzkumu a výzkumné otázky“ k seznámení s postupy při analýze textu. Otázkou ovšem je, proč obecné pojednání o metodice se dostává až za konkrétní stanovení problému a určení výzkumných otázek, včetně zkušeností s „pilotním“ výzkumem. Třetí částí je Analýza a interpretace dat, která tabulkovou a grafovou formou ilustruje odpovědi na výzkumné otázky (8 stran). V závěru jsou pak výsledky znovu rekapitulovány.

3) Věcné poznámky

Proč výběr deníků (s. 18) není v úvodu empirické části opraven na správný použitý výběr?

Stanovené „výzkumné otázky“ se mi zdají poněkud omezené. Jejich zodpovězení směřuje k evidenci počtu článků o Kupkovi, jeho zařazení k uměleckému směru a míry národní příslušnosti, což jsou jen velmi dílčí záležitosti „mediálního obrazu“.

Proč je podkapitola „Výzkumná strategie“ opět číslována 2.3 jako předcházející kapitola „Analýza textu“?

Co vede autorku k tvrzení o „zahlcování“ stránek novin, časopisů a internetu informacemi o prodeji Kupkových děl (s. 17)?

Je „Ressler“ ze s. 3 tentýž jako „Roessler“ na s. 5?

Proč je k názvu monografie Emanuela Siblíka *František Kupka* přidán podtitul „třicet dvě reprodukce“?

4) Hodnota pramenů a poznámkového aparátu

Použitou literaturu lze podle očekávání rozdělit na literaturu umělecko-historickou, případně umělecko-teoretickou a literaturu dotýkající se problematiky mediální. Vlastní stávající umělecko-historický obraz Františka Kupky je složen celkem kompletně z raných monografií z 20. let, z toho jedné francouzské (Siblík, Arnould-Grémilly = psáno chybně Gremily), syntetického díla Vachtové z 60. let, Lamačova příspěvku do tzv. „Malé galerie“ Odeonu z 80. let a posledního souborného katalogu Národní galerie v Praze z 90. let. Širší kontext mají dodat práce o secesi (Wittlich), Lamačovy Myšlenky moderních malířů, dvě díla k problematice vzniku abstraktního umění (Mondrian, Golding) a díla k filozofii vizuality a teorii umění (Petříček, Rezek, Harrison).

Mediální problematika je opřena o klasickou publikaci *Masová média* Jiráka a Köpplové, dále o knihy *Masová komunikace a veřejné mínění* (Urban, Dubský, Murdza), *Analýza obsahu mediálních sdělení* (Schulz) a o článek Ilony Dvořákové o obsahové analýze.

Za zásadní nedostatek seznamu považuji neuvedení vlastních analyzovaných pramenů, které měly být osou celého snažení, a tudíž i jednoznačně přístupné pro všechny zájemce o danou problematiku. Na s. 30 se pouze dozvíme o „194 relevantních člancích“ bez možnosti si je vyhledat a ověřit.

Poznámkový aparát se využívá především k odkazu na použitou literaturu.

5) Jazyková stránka práce

Jazyková stránka práce bohužel prozrazuje značnou nejistotu v užívání správných stylistických i gramatických prostředků. Pokud budeme většinu nedostatků charakterizovat jako překlepy, pak jednoznačně chyběla opravdu pečlivá kontrola. („Odjakživa toužil po poznání a vzdělání, určoval si stále nové a vyšší cíle.“ s. 1; „Většinu toho, co o Kupkovy víme, ...“ s. 3; „Dnešní česká umělecká společnost by s mým „zpět“ mnou jistě nesouhlasila...“ s. 17;

Některé věty z mého pohledu postrádají smysl: „Sbírký jeho umění se stále doplňují.“, s. 1.; „Ztotožňuje se /společnost/ již nejen na lokální s Kupkovou těžce dobývanou a hořce zaplacenou slávou.“, s. 18. Případně znějí poněkud komicky: „Z malých poměrů se /Kupka/ probojoval nakonec do celého světa.“, s. 3.

Jedno souvětí se doslovně opakuje: „Z toho mála, co Kupka ve Vídni namaloval, je nám až na několik výjimek, většina záhadou.“ (s. 5)

6) Závěrečné hodnocení

Domnívám se, že v bakalářské práci zabývající se mediálním obrazem by seznámení s umělecko-historickým komentářem života a díla Františka Kupky mělo mít jen druhořadou úlohu. Není vlastně nijak důležité, co o Kupkovi dnes soudí historici umění. Do ohniska práce se měly dostat publicistické a žurnalistické soudy a výroky, které daný mediální obraz tvoří. Postrádám jejich jednoznačné označení, jejich analýza je velmi povrchní, přičemž jejich výběr je definován velmi náhodně. Práce nakonec vede jen k ověřování naprostých banalit, totiž se o Kupkovi píše stále častěji, že je vnímán jako malíř, a to malíř abstraktní a že jsou jeho díla prodávána za vysoké částky. Jedině nárůst jeho hodnocení jako světového malíře na úkor jeho národního zařazení má určitou míru zajímavosti. Na vyvolání další „debaty o vývoji Kupkova odkazu“ (s. 43) je to rozhodně málo. Práci nicméně doporučuji k obhajobě, moje hodnocení je „dobře“.